

УДК 339.72

Сльозко О.О.

кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник
Інституту економіки та прогнозування
Національної академії наук України

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ МБРР ТА ЄБРР В УКРАЇНІ

ESTIMATION OF INVESTMENT PROJECTS OF THE IBRD AND THE EBRD IN UKRAINE

АНОТАЦІЯ

У статті оцінюється ефективність інвестиційних проектів МБРР та ЄБРР в Україні, визначаються переваги та недоліки, сильні та слабкі сторони співробітництва України з МФО. Виявляються чинники, які перешкоджають розвитку ефективної співпраці. Аналізуються окремі проекти та окремі групи проектів (енергетичні, транспортні, інфраструктурні, підтримка виробничої сфери).

Ключові слова: ефективність інвестиційних проектів, ЄБРР, МБРР, Світовий Банк, МФО.

АННОТАЦИЯ

В статье оценивается эффективность инвестиционных проектов МБРР и ЕБРР в Украине, определяются преимущества и недостатки, сильные и слабые стороны сотрудничества Украины с МФО. Определяются факторы, которые мешают развитию эффективного сотрудничества. Анализируются конкретные группы проектов (энергетические, транспортные, инфраструктурные, поддержка производственной сферы).

Ключевые слова: эффективность инвестиционных проектов, ЕБРР, МБРР, Мировой Банк, МФО.

ANNOTATION

This article assesses the effectiveness of investment projects MBRR and EBRD in Ukraine, defined the advantages and disadvantages, strengths and weaknesses of Ukraine's cooperation with IFIs. The factors that hinder the development of effective cooperation. Analyzed specific groups of projects (energy, transport, infrastructure, support for the production sector).

Keywords: efficiency of investment projects, EBRD, IBRD, World Bank, MFI.

Постановка проблеми. Світовий банк є основним партнером України в галузі розвитку. З урахуванням цієї нової позики на підтримку реформ у державному бюджеті поточний загальний обсяг фінансової допомоги МБРР становитиме близько 4 (чотирьох) мільярдів доларів США. Позики на політику розвитку спрямовуються на підтримку критичних реформ, які нещодавно реалізувалися урядом, а свої поточні інвестиційні проекти в Україні Світовий банк спрямовує на підвищення якості базових державних послуг, які надаються усім українцям: водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, електропостачання, реконструкція доріг, модернізація систем соціальної підтримки та охорони здоров'я населення. З моменту приєднання України до Світового банку в 1992 році сукупний розмір зобов'язань банку в країні сягнув понад 9 мільярдів доларів США в рамках 45 проектів і програм.

Важливим кредитором України, що впроваджує комерційні проекти, переважно у приватному секторі економіки є ЄБРР. На сьогодні наша країна розглядає співробітництво з Європейським банком реконструкції та розвитку як один із перспективних напрямів міжнародного фінансово-економічного співробітництва [1].

Аналіз останніх досліджень. Останні півтора року Київ постійно просить у світової спільноти додаткові ресурси – на відновлення зруйнованої інфраструктури Донбасу, реалізацію реформ, покриття дефіциту бюджету, поповнення золотовалютних резервів. І, незважаючи на претензії з боку міжнародних інституцій, Україна отримує позикові кошти. В умовах відтоку інвестицій ці ресурси стали чи не єдиним фінансовим потоком, за рахунок якого можна було якось підживлювати українську економіку. Виявляється, це не так. **Міжнародні донори виділяють фінансування, але українська сторона використовує його не повною мірою. Вибірка міжнародних коштів дуже низька.**

Станом на 1 серпня 2015 року вона склала 41% від помісячного розпису спецфонду держбюджету за цей період, або 22% річного плану.

Саме з цієї причини може призупинитися реалізація двох проектів за кошти МБРР. Мова йде про другий проект з модернізації місцевої інфраструктури вартістю в 350 млн доларів і проект з підвищення енергоефективності в сегменті централізованого енергопостачання – 382 млн доларів.

Причин такого стану справ декілька.

По-перше, існують реальні проблеми з провадженням фінансування.

«Якщо торік вибірка становила 32% від річного плану, то в цьому – 18%. Відносини із ЄБРР зараз дуже напружені. Чімяо Фан вже пригрозив закрити ці проекти», – зазначає у розмові з ЕП співрозмовник з Міністерства фінансів.

Наприклад, за фактом проект з модернізації місцевої інфраструктури завершений. Проте, за інформацією ЕП, станом на 10 вересня по ньому не проведено досить велику кількість платежів на суми 84200000 гривень, 152 тисяч євро і 153 тисяч доларів. За процедурою, зробити це потрібно до 31 жовтня 2015 року.

По-друге, на все це накладається особистісний фактор. Термін повноважень директора Світового банку по Україні, Білорусі та Молдові Чімяо Фана закінчився влітку цього року. Контракт йому продовжили на рік. Весь цей час Чімяо Фан поводився неопублічно: з пресою не спілкувався, кількість публічних заходів звів до мінімуму. Заслужити репутацію реформатора Чімяо не вдалося. Оскільки термін перебування його на цій посаді закінчується, то зараз найзручніший час для кардинальних рішень, у тому числі для згортання ризикованих проектів.

Виділення не вирішених раніше проблем.

Поточні проблеми реалізації проектів, фінансованих міжнародними фінансовими організаціями.

Нині можна виділити дві групи причин, які викликають виправдану критику МФО:

– *Перша – це погана вибірка коштів, що виділяються Україною світовими інститутами.*

– *Друга – неефективна діяльність державного апарату, залученого до процесу розробки і виконання проектів МФО, а в окремих випадках і відвертий саботаж високопосадовців при узгодженні необхідних для реалізації проектів документів.*

Ці проблеми, на жаль, нікуди не поділися і можуть стати причиною припинення масштабних проектів з відновлення та модернізації інфраструктури країни [3].

Постановка завдань. Втім, проблеми в Україні не тільки з проектами СБ.

З 2007 року в Україні діє механізм секторальної підтримки Європейського Союзу. Європейці дають Україні гроші безповоротно на реалізацію програм у різних секторах економіки.

Станом на 18 серпня 2015 року в Україні реалізовується шість програм секторальної підтримки на суму 614 млн євро. Освоєно поки 329 млн євро. Ці кошти надходять до спецфонду держбюджету і мають цільове призначення. За винятком невеликих затримок з проведенням платежів українською стороною великих проблем з освоєнням грошей ЄС немає.

Основні складності припадають на надані МФО кредити.

Є проекти, за якими за сім місяців цього року Україна вибрала набагато менше, ніж планувала. Решта передбачається витратити за чотири місяці, але ймовірність, що це відбудеться, невисока.

Приклад – проект з передачі електроенергії, який фінансує МБРР. Станом на 6 серпня 2015 року використано усього 136,4 млн гривень. До кінця року планується вибрати приблизно 705 млн гривень.

Складність також і з реалізацією проектів з розвитку дорожньої інфраструктури. За бюджетною програмою «Розвиток автомагістралей і реформа дорожнього сектора» цього року закріплено 4,7 млрд грн. За сім місяців поточного року вибірка склала всього 32% від плану на цей період.

«Завис» проект на підвищення ефективності передачі електроенергії – на модернізацію підстанцій згідно з кредитною угодою з німецьким KfW цього року Україна не витратила жодної копійки. Частина коштів по ньому належить анулювати через неможливість провести тендери із закупівлі відповідного обладнання.

На низький відсоток вибірки коштів вплинула також девальвація. Кредитні угоди розраховуються виходячи з середньозваженого курсу продавців і покупців, який склався у поточний робочий день за даними Системи підтвердження угод на міжбанку. Подібна прив'язка негативно відбилася на вибірці коштів за контрактами, номінованим у гривні.

Як результат зростання цін на паливо, будівельні матеріали та енергоносії призвели до уповільнення темпів виконання робіт. Маса претензій у зв'язку з цим до «Укравтодору». З урахуванням курсових коливань довгострокові затримки з проведенням платежів у нацвалюті негативно впливають на фінрезультат підприємців, призводять до вимивання обігових коштів, збитків і затримок з виконанням робіт. На початок серпня 2015 року сума заборгованості агентства становила 108500000 грн, з яких 80500000 грн – прострочення.

Донедавна роботою з міжнародними фінансовими організаціями займалося два відомства – **Мінекономрозвитку і Мінфін**. Влітку цього року МЕРТ передав свої повноваження по роботі з МФО Мінфіну. Мінфін попросив передати їм функції з управління держборгом. Але робота іде дуже повільно та неефективно. Якщо протягом місяця-двох Мінфін не налагодить ефективну роботу в цьому напрямі, буде підніматися питання про повернення цих функцій назад МЕРТ [4].

Виклад основного матеріалу дослідження. ЄБРР – найбільший інвестор сільськогосподарського сектору регіону країн Центральної та Східної Європи, а також найбільший фінансовий інвестор в економіку України. Залучення ЄБРР у сектор сільського господарства охоплює весь виробничий ланцюг, починаючи з вирощування й обробки і закінчуючи розповсюдженням продовольчих товарів, їх упакуванням та роздрібним продажем. Банк відіграє важливу роль у розвитку сектора шляхом підтримки місцевих та іноземних корпоративних клієнтів, а також малих і середніх підприємств. Сума інвестування ЄБРР проектів приватного сектора варіюється від 5 до 250 млн євро та у середньому становить 25 мільйонів.

За підтримки Європейського банку реконструкції та розвитку налагоджено постійний діалог між владою та бізнесом на ринку зерна та молока шляхом створення Робочої групи з функціонування ринку зерна та Робочої групи з вирішення питань функціонування молочного сектору.

До складу Робочої групи з функціонування ринку зерна входять представники централь-

них органів виконавчої влади, профільних асоціацій, Європейської бізнес асоціації та Американської торгівельної палати, ФАО та Європейського банку реконструкції та розвитку. До складу Робочої групи з вирішення питань функціонування молочного сектору увійшли представники міжнародних та громадських організацій, бізнес-кіл, асоціацій виробників та переробників молока.

ТРАНСПОРТНІ ПРОЕКТИ

Крім своєї значної частки у ВВП (більше 11%), транспорт є ключовим сектором української економіки, який є надзвичайно важливим для переміщення товарів і людей. Як результат, підвищення ефективності транспортної галузі має надзвичайно велике значення для зростання її конкурентоспроможності. Україна характеризується значно більшою кількістю і обсягом транспортних перевезень відносно суми її ВВП, ніж будь-яка інша країна в Європі внаслідок великої частки продукції сільського господарства і важкої індустрії в перевезеннях країни. Як результат цього, транспортні витрати складають набагато більшу частину остаточної ціни багатьох товарів, і транспортна система має значний потенціал для поліпшення сукупної продуктивності і регіональної конкурентоспроможності.

Менше 10% вантажних перевезень (у тонно-кілометрах) здійснюється автошляхами, тоді як на залізничний і трубопровідний транспорт припадають майже однакові частки більшої частини вантажних перевезень. Однак ця ситуація швидко змінюється внаслідок постійного зростання комерційних і пасажирських перевезень, деякі стратегічні ділянки мережі автомобільних доріг уже функціонують на максимумі своїх можливостей. Тому значні частини мережі потребують модернізації згідно з вимогами європейських технічних стандартів і стандартів безпеки. Крім того, через постійне недофінансування цієї галузі мережа доріг поступово занепадала, і зараз приблизно 40-50% усіх доріг державного значення не відповідають діючим стандартам. Аналогічним чином, менше половини доріг та шляхопроводів у країні є у прийнятному стані.

На жаль, у поточному контексті ми не очікуємо швидкого покращення фінансування цієї галузі. У 2015 році бюджетні асигнування на ремонт та розвиток доріг становили 2,7 млрд грн, що є цифрою, яка, за оцінками, вдвічі менша за мінімальний обсяг, необхідний лише для ремонту доріг. Статистика безпеки руху в Україні залишається однією із найгірших в Європі за кількістю ДТП і нещасних випадків зі смертельними наслідками. Світовий банк є основним партнером України в транспортному секторі. Першим кроком, зробленим на цьому шляху, є Проект покращення автошляхів та безпеки руху (вартістю 400 млн дол. США), який передбачає фінансування робіт з поліпшення стану і якості 126 км ділянки автомобільної дороги

Київ-Харків; робіт з ліквідації «аварійно-небезпечних ділянок» на дорогах у рамках мережі автомобільних доріг та покращення небезпечних коридорів; та технічної допомоги з метою зміцнення спроможності служби автомобільних доріг щодо управління та експлуатації автошляхів. Цей проект був розширений до додаткового проекту загальною вартістю 450 млн дол. США під назвою Другий проект покращення автошляхів та безпеки руху, який був ініційований у 2012 році та передбачає продовження модернізації відповідної наступної ділянки автомобільної дороги Київ-Харків до Полтави та підвищення безпеки руху у вибраних коридорах високого ризику. Цей проект являє собою можливість поглибити стратегічний діалог з Урядом у секторі автомобільних доріг для допомоги країні в покращенні ефективності галузі автомобільних доріг.

ЕНЕРГЕТИЧНІ ПРОЕКТИ

Реструктуризація та модернізація сектору енергетики залишається одним із головних викликів розвитку для Уряду України. Україна входить в десятку найбільш енергоємних економік світу. Хоча енергоємність економіки країни зменшувалася на 5% щороку упродовж 1996–2009 років, вона все ще у 3,7 рази перевищує аналогічний показник Німеччини (наприклад, 0,45 кілограми умовного палива в порівнянні з 0,12 кг у Німеччині), що втричі вище за аналогічні середні показники в країнах Європейського Союзу. Він також майже вдвічі перевищує цей показник у країнах ЄС12. Енергетичний сектор України стикається з серйозними проблемами в підтримці безпеки, надійності та якості постачання енергоносіїв внаслідок затримок із реформуванням енергетичного сектору, поганого фінансового стану енергетичних підприємств та браку інвестицій, а також через затягування з ремонтом і обслуговуванням зношеної інфраструктури. Ці проблеми загрожують сталості економічного зростання, призводять до забруднення довкілля та підвищення вартості соціальних послуг. Отже, поліпшення ситуації в цьому секторі безумовно належить до найвищих стратегічних пріоритетів України. У 2010 році Україна підписала Договір про енергетичне співтовариство і взяла на себе зобов'язання виконувати його вимоги. Світовий банк з початку 1990-х років надавав Україні підтримку в реформуванні та реструктуризації її енергетичного сектору шляхом політичного діалогу, надання технічної допомоги та фінансування структурних і інвестиційних проектів. Інвестиції в інфраструктуру електроенергетики у рамках Проекту реабілітації гідроелектростанцій сприяли підвищенню надійності та зменшенню вартості виробництва гідро електроенергії. Цей проект допомагає підвищити встановлену потужність Дніпровського каскаду гідроелектростанцій приблизно на 250 МВт і виробництво електроенергії приблизно на 300 ГВт-год, що є рівнозначним

побудові нової великої гідроелектростанції. Протягом останніх п'яти років впровадження цього проекту було здійснено реабілітацію 59 гідроагрегатів на шести гідроелектростанціях, а встановлену потужність реабілітованих гідроелектростанцій збільшено приблизно на 156 МВт станом на серпень 2014 р. Цей проект був також піонерським у впровадженні концепції вуглецевого фінансування в Україні, оскільки він був першим Проектом спільного впровадження у рамках Кіотського протоколу в Україні. Оновлені гідроагрегати на Дністровській гідроелектростанції. Упроваджуючи Проект з передачі електроенергії, Світовий банк працював також з державною компанією Укренерго.

Головна мета цього проекту – розширити потужності енергосистеми з передачі електроенергії та знизити її втрати. У рамках проекту Укренерго здійснить реабілітацію 7 підстанцій у різних регіонах країни. Така реабілітація дасть змогу знизити щорічні втрати в енергомережах приблизно на 33 ГВт-год. Метою проектів у секторі електроенергетики є також поліпшення якості постачання електроенергії, щоб забезпечити відповідність України західноєвропейським стандартам (ENTSO-E). Удосконалення мережі передачі електроенергії сприятиме підвищенню обсягу торгівлі України електроенергією, у тому числі з Європейським Союзом.

У жовтні 2014 року Рада виконавчих директорів Світового банку схвалила Другий проект з передачі електроенергії (вартістю 330 млн дол. США плюс 48 млн дол. США коштів Фонду чистих технологій), розрахований на покращення надійності системи передачі електроенергії та підтримку при впровадженні оптового ринку електроенергії в Україні. Реалізація проекту розпочалася у 2015 році. Енергоефективність України є однією з найнижчих серед країн регіону. Для вирішення цієї проблеми у спосіб, який забезпечить стабільне енергозбереження, Світовий банк надає фінансову підтримку із використанням кредитної лінії (Проект з підвищення енергоефективності в Україні, 200 млн дол. США, схвалений Радою виконавчих директорів Світового банку в травні 2011 року). Цей проект забезпечує доступ промисловим і комунальним підприємствам до довгострокового фінансування, насамперед, на проекти, які пропонують комерційно життєздатні інвестиції у підвищення енергоефективності.

Крім того, що Україна є країною з енергоємною економікою, вона до того ж є однією із найбільш енергонеефективних країн у регіоні. Для цього існує багато причин: висока концентрація енергоємних галузей, неефективні промислові процеси та застаріле обладнання, неефективні системи централізованого теплопостачання та погана якість житлового фонду. Співвідношення загальних запасів первинної енергії до ВВП України у 10 разів вище за аналогічний показник серед країн ОЕСР. Для сталого подолання цього виклику Банк надає фінансову підтримку

в рамках кредитної лінії (Проект з енергоефективності обсягом 200 млн дол. США, погоджений Радою виконавчих директорів у травні 2011 року). Проект забезпечує доступ до довгострокового фінансування для муніципалітетів та промислових підприємств винятково у рамках субпроектів, які пропонують комерційно життєздатні енергоефективні інвестиції. На додаток до цього Світовий банк підготував та запустив новий Проект підвищення енергоефективності у секторі централізованого теплопостачання України вартістю 382 млн дол. США. Його метою є зниження втрат і підвищення ефективності 12 компаній, що надають послуги централізованого теплопостачання в різних регіонах України. Цей новий проект дозволить компаніям відновити котельні, замінити шляхопроводи, встановити індивідуальні тепlopункти для опалення та лічильники тепла на рівні будинків. Його загальною метою є підвищення ефективності цих підприємств централізованого теплопостачання. Таким чином, він допоможе скоротити витрати, підвищити загальну якість тепла, що постачається понад 3 мільйонам українців. Інвестиція на пільгових умовах розміром 50 млн дол. США від Фонду чистих технологій також матиме трансформаційний вплив на галузь централізованого теплопостачання України шляхом сприяння широкомасштабному встановленню індивідуальних тепlopунктів.

Окрім того, Світовий банк спільно з Урядом України, Європейською Комісією та іншими міжнародними фінансовими організаціями (МФО) працює над наданням технічної допомоги на реструктуризацію газового сектору з метою сприяння комерційним інвестиціям та інвестиціям МФО в модернізацію газотранспортної системи України та підвищення ефективності управління газовим сектором.

ПОСЛУГИ З ВОДОПОСТАЧАННЯ І ВОДОВІДВЕДЕННЯ – ПРОЕКТИ

Муніципальний сектор комунальних послуг в Україні потерпає від недостатнього інвестування і неналежного утримання протягом кількох десятиліть. Потреба в інвестиціях у комунальні підприємства водопостачання та водовідведення істотно зростає, і існуючі низькі рівні тарифів є основним обмеженням для стабільної роботи цих комунальних підприємств. Необхідність реабілітації посилюється у зв'язку із загальним високим рівнем енергоспоживання у секторі водопостачання та водовідведення. Згідно з попередніми оцінками, інтенсивність енергоспоживання в Україні – одна із найвищих в регіоні. Поліпшення надання послуг шляхом реабілітації об'єктів інфраструктури і сприяння енергоефективним рішенням створює можливість для забезпечення фінансової стабільності комунальних підприємств і водночас підвищення якості надаваних послуг.

Світовий банк надавав значну підтримку через Проект розвитку міської інфраструктури (140 млн дол. США). У рамках проекту

надається допомога 14 комунальним підприємствам водопостачання та водовідведення у сфері поліпшення якості послуг з водопостачання та водовідведення та підвищення енергоефективності. Це досягається за рахунок підібраних під кожне підприємство інвестицій в інфраструктуру, енергоефективність та заходи зі зміцнення організаційних структур. Паралельний грант, який фінансувався Шведським агентством міжнародного розвитку (SIDA), сприяв посиленню кадрового та інституційного потенціалу комунальних підприємств водопостачання та водовідведення і підтримує роботу муніципального сектору з розроблення відповідної політики.

У рамках нового Другого проекту розвитку міської інфраструктури вартістю 350 млн дол. США, схваленого у 2014 році, надаватиметься фінансування та технічна допомога 10 водопостачальним комунальним підприємствам – учасникам у сфері розбудови інституційного потенціалу. Це забезпечить кращий доступ до послуг водопостачання, водовідведення та утилізації твердих відходів для понад 6 мільйонів громадян. Проект також містить адресну допомогу в розмірі 50 млн дол. США від Фонду чистих технологій. Бориспільський водоканал оновив своє обладнання за кошти позики Світового банку.

У відповідь на кризу та після отримання прохання від Уряду України була проведена спільна Оцінка потреб з відновлення та розбудови миру в Східній Україні. Цей Звіт охоплює підконтрольні українській владі райони Донецької та Луганської областей і три сусідні області – Запорізьку, Дніпропетровську і Харківську. У ньому визначаються нагальні потреби відновлення, реабілітації та соціальної згуртованості. Документ розроблено таким чином, щоб його обсяг і рекомендації могли бути адаптовані до зміни обставин. Зокрема, у звіті надаються рекомендації за такими трьома напрямками: відновлення життєво важливих об'єктів інфраструктури й послуг, поліпшення доступу до економічних засобів для існування та підвищення соціальної стійкості й початок процесу примирення і розбудови миру. Також визначаються заходи для впровадження у 2015–2016 роках. Документ спирається на поточні заходи гуманітарного реагування та програми проходження зимового періоду року для розробки сталих рішень, спрямованих на відновлення постраждалих від конфлікту районів. Початкову роботу над звітом провели Європейський Союз, Організація Об'єднаних Націй і Група Світового банку в листопаді–грудні 2014 року під керівництвом та за участі Уряду України.

Національні й міжнародні учасники місії відвідали п'ять цільових регіонів і обговорили ситуацію з різними групами, які постраждали в результаті конфлікту або працюють над подоланням його наслідків. Фільтр з попередження конфлікту розробляється на даний час для реагування на потреби країни і враховує уроки, отримані в інших регіонах. Як такий, фільтр не

прийматиме форму формального інструменту, він радше буде путівником, який зможе підтримати групи фахівців по мірі розробки та впровадження ними діяльності, що підтримується Банком. Він буде наближений до існуючого фільтра врядування та боротьби з корупцією (ВБК), який буде посилений та акцентуватиме увагу на окремих питаннях конфлікту. На даний час фільтр ВБК застосовується до операцій та розглядає місцеві та центральні установи, зацікавлених осіб та аспекти політичної економіки, які впливають на варіанти реформ в окремих секторах. Цей фільтр наразі розширюється шляхом запровадження масштабів конфлікту (під-фільтр конфлікту). Під-фільтр конфлікту буде слідувати «гнучкому» підходу, який дозволить застосування до проектів з потенціалом чи необхідністю в посиленій увазі чутливості до конфлікту, а також основний аналіз для інших проектів. Грунтуючись на цьому аналізі, група з підтримки розв'язання конфлікту забезпечуватиме індивідуальну підтримку робочим групам. Ця модель зарекомендувала себе як дуже ефективна та дієва у частині залучення ресурсів у Киргизькій Республіці, Південному Судані та Бурунді [2].

Висновки. Низький ступінь прозорості операцій. У зону відповідальності МЕРТ входить зараз робота з технічною допомогою. У підприємств і організацій, які освоюють ці кошти, є проблема з прозорим використанням цих коштів та звітністю. Цих коштів може бути більше. Донори хочуть асоціюватися з якимись позитивними змінами у цій країні.

За словами экс-міністра економіки Павла Шеремети, ресурси МФО – «білі», а українська бюрократія не надто любить такі кошти. Вона добре працює з тінновими потоками. Ця нелюбов виявляється в тому, що речі, які можна зробити за місяць, робляться роками. Насправді цих грошей може бути у кілька разів більше, але все впирається у непрофесіоналізм, відсутність стимулів для співробітників. Коли потрібно зробити щось швидко, нерідко зустрічається відвертий саботаж.

Недоліки: непрозорість роботи із коштами МФО, повільність, непрофесіоналізм.

У розпорядженні ЕП є документи, які свідчать, що між Мінфіном і Мінрегіоном уже не один місяць триває конфлікт навколо коштів МФО. Мінрегіон наполягає на перерозподілі коштів між трьома проектами у зв'язку з девальвацією гривні та внесення відповідних правок на додаток 9 до держбюджету (список кредитів, які залучаються до спецфонду). Мінфін вважає подібну коригування недоцільною, оскільки офіційно виділення коштів за цими проектами відбувається згідно з додатками 3 і 4 (видатки бюджету). Через це Мінрегіон на рівні профільного департаменту відмовляється підписувати платіжки. Впертість Мінрегіону пояснюється не так бажанням дотриматися формальності, як намірами якомога довше збе-

регти можливості для корупції, які приховує у собі подібний стан речей. Пропуск платежів, так само як і допуск комунальних підприємств до участі в проєктах МФО, має свою ціну.

Окремий корупційний майданчик – заповнення вакансій у сфері роботи з МФО.

Керівником проєкту призначають, як правило, заступника міністра. Однак під його керівництвом має бути ще безліч людей, які займаються цими проєктами. Наприклад, у кожному відомстві має бути комісія з відбору консультантів.

Зараз нормальної комісії немає ні в Мінрегіоні, ні в МОЗі. Консультантів не можуть вибрати роками. А якщо їх обирають, то виявляється, що це колишні чиновники з корупційними зв'язками.

У консультантів – дуже хороші зарплати, контракти на 200000 доларів і більше. Йде боротьба, хто потрапить на посаду керівника групи управління проєктом та інші подібні позиції.

Рада директорів Світового банку (СБ) на засіданні 25 серпня схвалила виділення Україні другої багатосекторної позики на політику розвитку (DPL-2) в обсязі \$500 млн, зазначається в повідомленні на сайті СБ.

«Пакет реформ, які підтримуються в рамках цієї операції, допоможе вирішити глибоко укорінені структурні проблеми, які сприяли виникненню поточної кризи в економіці України», – прокоментував це рішення директор Світового банку у справах Білорусі, Молдови та України Чімяо Фан.

СБ уточнює, що позики на підтримку політики розвитку (DPL) – це пряма бюджетна підтримка, що надається безпосередньо уряду України для сприяння реалізації його програми реформ. Фінансування за новою позикою підтримує реалізацію кількох пріоритетних структурних і макроекономічних реформ, а саме покликаних поліпшити управління в державному секторі, середовище для ведення бізнесу, ситуацію у сфері енергетики та надання соціальної допомоги.

Зокрема, реформи, на підтримку яких надано цю позику, мають сприяти кращому управлінню, прозорості та підзвітності в державному секторі. DPL-2, як передбачається, забезпечить ефективне використання наявних державних ресурсів для надання якісних державних послуг у ці нелегкі часи.

Водночас у рамках цієї операції підтримуватимуть зусилля, спрямовані на зміцнення нормативної бази та зниження витрат на ведення бізнесу. Вони покликані сприяти вивільненню потенціалу приватного підприємництва і створення стабільних і якісних робочих місць для громадян України.

І, нарешті, ця операція допоможе українській владі продовжити реформування неефективної та несправедливої системи субсидій на оплату комунальних послуг з одночасним захистом малозабезпечених груп населення від наслідків підвищення тарифів на газ і теплопостачання шляхом зміцнення соціальної допомоги, зазначає СБ.

Банк нагадує, що ця операція є частиною широкого пакета фінансової підтримки з боку Групи Світового банку, оголошеного в лютому цього року, передбачає виділення Україні коштів у розмірі до \$2 млрд протягом 2015 року. DPL-1 у розмірі \$750 млн було надано у травні 2014 року.

Раніше заступник голови Адміністрації президента України Дмитро Шимків і представники уряду уточнювали, що виділення DPL-2 надасть можливість Україні отримати \$300 млн від уряду Японії в рамках двосторонньої міжурядової угоди про сприяння та захист інвестицій (інвестиційний договір між Японією та Україною).

Необхідні закони для цього нового фінансування Верховна Рада ухвалила навесні-влітку цього року разом з іншими законами, які вже дозволили Києву на початку серпня отримати \$1,7 млрд другого транша кредиту Міжнародного валютного фонду за програмою розширеного фінансування EFF.

Як повідомлялося, DPL-1 на \$750 млн Україна отримала в травні минулого року. Кредит надано на 16 років з 7-річним пільговим періодом із змінною процентною ставкою – 6 міс. Libor + змінний спред (на дату підписання – 0,59%, одноразова комісія – 0,25%) і може бути використаний на фінансування бюджету.

Світовий банк є основним партнером України у сфері розвитку. З урахуванням цієї нової позики поточний кредитний портфель проєктів Міжнародного банку реконструкції та розвитку, що входить до його групи, перевищить \$5 млрд. Свої інвестиції в Україні банк спрямовує на підвищення якості базових державних послуг: водопостачання, водовідведення, теплопостачання, електропостачання, реконструкція доріг, модернізація систем соціальної підтримки і охорони здоров'я населення.

З моменту приєднання України до Світового банку у 1992 році сукупний розмір зобов'язань банку в країні сягнув понад \$9 млрд у рамках 45 проєктів і програм.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. <http://dt.ua/ECONOMICS/svitoviy-bank>.
2. http://dt.ua/ECONOMICS/svitoviy-bank-vidilit-800-mln-nabudivnictvo-dorig-168452_.html.
3. <http://go.worldbank.org/YGC42BLUW0>.
4. <http://go.worldbank.org/OJT7UJL110>.